

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ

ПРИЈЕМНИ ИСПИТ
ЗА ФИЛОЛОШКЕ ГИМНАЗИЈЕ И ОДЕЉЕЊА

Јун, 2011. године

ТЕСТ ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

На пријемном испиту у филолошким гимназијама и одељењима

ПРОЧИТАЈ ПАЖЉИВО УПУТСТВО ЗА ИЗРАДУ ТЕСТА!

Време за израду теста је 120 минута. Пре него што одговориш, пажљиво прочитај питање. Дежурни професори не пружају додатна обавештења о питањима, осим уколико она - због техничке грешке - нису довољно читљива. Одговоре на питања можеш најпре написати обичном (графитном) оловком. Признају се, међутим, само одговори написани хемијском оловком и наливпером. Не признају се одговори у којима је нешто прецртано, дописано или исправљено белилом. Такође се не признају непотпуни одговори, зато пажљиво ради и добро размисли пре него што упишеш коначен одговор.

На тесту није дозвољено исписивати податке о ученику нити цртати икакве знакове.

Води рачуна о томе да је решавање теста временски ограничено.

СРЕЋНО!

ТЕСТ ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

јуни, 2011.

1.	<p>Славеносрпски језик настао је у 18. веку посрбљавањем рускословенског језика.</p> <p>а) Тачно. б) Није тачно.</p> <p style="text-align: center;">Заокружи слово испред тачног одговора.</p>	
2.	<p>У три одговора сви наведени сугласници припадају истој групи по месту настанка (изговора):</p> <p>а) Задњонепчани: К, Г, Х б) Зубни (дентални): С, З, Т, Д, Џ в) Предњонепчани: Љ, Њ, Ћ, П, Б г) Надзубни (алвеоларни): Р, Л, Н д) Уснени (билабијални): П, Б, М, Н</p> <p style="text-align: center;">Заокружи слово испред тачних одговора.</p>	
3.	<p>ЦВЕЂЕ, НОШЕН, ЈУНАЦИ, БРЖИ, СВАДЂЕНИ, ВРАПЦИ</p> <p>а) Подвуци речи у којима је извршено јотовање. б) Препиши речи у којима је остварено једначење сугласника по звучности:</p> <p>_____</p>	
4.	<p>Испред стамбене зграде пажљиво се шетао зелембаћ.</p> <p style="text-align: center;">Подвуци речи у којима је остварено једначење сугласника по месту и начину изговора.</p>	
5.	<p>а) Док сам испред куће, видим даје суседна кућа лепша од осталих кућа. б) Стриц Јован, старији од стрица Милана, био је веселији од осталих стричева.</p> <p>- у примеру а) подвуци облик именице КУЋА, који се карактерише дугим акцентом. - У примеру б) подвуци облик именице СТРИЦ, који се карактерише дугосилазним акцентом.</p>	
6.	<p>Као пробуђена, гледала је сада сва та питања пред собом и у њима своју неразумљиву лудост.</p> <p>а) Подвуци непроменљиве речи. б) Препиши у употребљеном облику присвојну заменицу: _____</p>	
7.	<p>Понекад, кад није било никога код куће, тумарао бих по стану и тражио д ли је негде остао још неки траг, осим породичних фотографија.</p> <p>а) Подвуци именице и придеве. б) Препиши у употребљеном облику одричну заменицу за лице</p>	

	_____	
8.	<p>Писаће <u>Милени</u> да <u>она</u> нема <u>никаких обавеза</u>, а да <u>деца</u> треба да отпутују.</p> <p>а) Милени: _____</p> <p>б) она: _____</p> <p>в) <u>никаких обавеза</u>: _____</p> <p>г) <u>деца</u>: _____</p> <p>Поред примера наведи назив одговарајућег падежног облика.</p>	
9.	<p>Иза примера наведи назив за врсту именица према значењу којој припадају.</p> <p>а) ВОДА, МЛЕКО: _____</p> <p>б) ГРОЖЂЕ, БРАЂА: _____</p> <p>в) ОЛОВКА, АУТОМОБИЛ: _____</p> <p>г) ДУНАВ, ЈОВАН: _____</p>	
10.	<p>Наведи облик номинатива подвучених заменица.</p> <p>а) Видео сам <u>је</u> на улици: _____</p> <p>б) <u>Ни о коме</u> се не зна ништа: _____</p> <p>в) Због <u>чега</u> је дошао? _____</p> <p>г) <u>Снег</u> је падао по <u>њему</u>: _____</p>	
11.	<p>ТРЧАТИ, ПОТРЧАТИ, ДОТРЧАТИ, ПРЕТРЧАТИ, УТРЧАТИ</p> <p>Подвуци глагол који означава почетак радње</p>	
12.	<p>Поред примера наведи назив употребљеног глаголског облика.</p> <p>а) <u>Кренуо бих</u> преко брда. _____</p> <p>б) <u>Дојурила је</u> сутрадан. _____</p> <p>в) Успешно <u>решава</u> задатак. _____</p> <p>г) Путник <u>немаше</u> стрпљења. _____</p>	
13.	<p>Чим сам се пролетос вратио у Београд, брзо сам схватио да морам одмах да се навикнем на гужву.</p> <p>а) Подвуци прилоге у наведеном примеру.</p> <p>б) Препиши прилог који може имати компарацију: _____</p>	
14.	<p>Одреди функцију (службу) подвучених речи.</p> <p>а) Нису нашли девојчицу <u>веселих очију</u>. _____</p> <p>б) Човек је био <u>весео</u>: _____</p>	
15.	<p>Новак Ђоковић, <u>најуспешнији српски тенисер</u>, стигао је у Рим.</p> <p>а) Наведи службу (функцију) подвучене синтагме: _____</p> <p>б) Павеи назив падежног облика подвучене синтагме: _____</p>	

16.	<p>- Дуго се разговарало о утакмици. - Гост је био смештен у новом хотелу. - Деца се радују играчкама. а) Подвучи пасивну реченицу. б) Препиши субјекат пасивне реченице: _____</p>	
17.	<p>Просте реченице у сложеној реченици Гледао је према нама и срдечно се осмехивао. - налазе се у: а) саставном односу б) супротном односу в) раставном односу</p> <p style="text-align: center;">Заокружи слово испред тачног одговора</p>	
18.	<p>Брат је рекао да водич зна пут до извора. а) Наведи назив за врсту зависних реченица по значењу којима припада подвучена реченица: _____ б) Препиши субјекат зависне реченице: _____</p>	
19.	<p>Подвучене синтагме у примерима - човек <u>брзих покрета</u> и <u>човек са брзим покретима</u> Илуструју: а) антонимију б) хомонимију в) падежну синонимију</p> <p style="text-align: center;">Заокружи слово испред тачног одговора.</p>	
20.	<p>СТАНЧИЋ, ТУЖИБАБА, ДОЛАЗАК, ПЕКАР, КУЋИЦА а) Препиши реч без суфикса. _____ б) Подвучи именице деминутивног значења.</p>	
21.	<p>ВИСОК, ХРАБАР, ОДВАЖАН, НИЗАК, НЕУСТРАШИВ Из низа препиши речи тако да илуструју одређене односе значења: а) Синоними: _____ б) Антоними: _____</p>	
22.	<p>Препиши писаним словима ћирилице текст поштујући граматичка и правописна правила српског књижевног језика. Пет ранораниоца из нашег одељења позвало је двадесет посетиоца да заједно посечу дрво коим бимогли да испечу месо које је донето синоћ</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	

23.	<p>Препиши писаним словима ћирилице текст поштујући граматичка и правописна правила српског књижевног језика.</p> <p>Тврдио је да је претседник матице српске рекао да је јадранско море најлепше на балканском полуострву.</p> <p>_____</p> <p>_____</p>									
24.	<p>Препознај и напиши назив подвучене стилске фигуре.</p> <p>а) „Јутро је. Оштар мраз спалио <u>зелено</u> лисје а танак и бео снег покрио поља и равни.. _____ (В. Илић: <i>Зимско јутро</i>)</p> <p>б) „Ми смо мале, ал" смо знале да нас неће нико штети, нико смети тако волети, као ти... - <u>Ћију. ћи!</u>" _____ (Ђ. Јакшић: <i>Вече</i>)</p> <p>в) „Пуче по граду <u>глас као муња</u> да је Фурлан погинуо." _____ (С. М. ЈБубиша: <i>Кањош Мацедоновић</i>)</p>									
25.	<p>Заокружи слово испред у свим појединостима тачне тврдње:</p> <p>а) Антитеза је врста стиха. б) <i>Прва бразда је</i> приповетка Лазе Лазаревића. в) <i>Горски вијенац</i> је народна лирска песма. г) Нарација је облик казивања.</p>									
26.	<p>Подвуци књижевну врсту која припада и народној и уметничкој књижевности: путопис, роман, љубавна песма, комедија, дневник</p>									
27.	<p>У кућицу испред наслова драме напиши одговарајући број ко је аутор драме:</p> <table border="0"> <tr> <td>[_] <i>Ромео и Јулија</i></td> <td>1 • Јован Стерија Поповић</td> </tr> <tr> <td>[_] <i>Сумњиво лице</i></td> <td>2. Виљем Шекспир</td> </tr> <tr> <td>[ ] <i>Покондирена тиква</i></td> <td>3. Бранислав Нушић</td> </tr> <tr> <td>[_] <i>Избирачица</i></td> <td>4. Коста Трифковић</td> </tr> </table>	[_] <i>Ромео и Јулија</i>	1 • Јован Стерија Поповић	[_] <i>Сумњиво лице</i>	2. Виљем Шекспир	[ ] <i>Покондирена тиква</i>	3. Бранислав Нушић	[_] <i>Избирачица</i>	4. Коста Трифковић	
[_] <i>Ромео и Јулија</i>	1 • Јован Стерија Поповић									
[_] <i>Сумњиво лице</i>	2. Виљем Шекспир									
[ ] <i>Покондирена тиква</i>	3. Бранислав Нушић									
[_] <i>Избирачица</i>	4. Коста Трифковић									
28.	<p>Прецртај појам који не припада следећем низу: персонификација, сонет, метафора, хипербола, контраст</p>									
29.	<p>Међу наведеним песмама подвуци народну лирску песму: <i>На Газиместану, Диоба Јакшића, Српска дјевојка, Подне, Крвава бајка</i></p>									
30.	<p>Доврши реченице: а) Елементи структуре драмског текста су: експозиција, заплет,</p>									

	<p>кулминација, перипетија и _____</p> <p>б) Аутор чувеног романа <i>Робмсон Крусое</i> француски писац _____</p> <p>в) Посебан облик монолога у коме се износе мисли појединог лика, односно његова неизречена размишљања, осећања и сл. онако како се смењују и надолазе у његовој свести назива се _____ .</p> <p>г) Врста књижевног дела у коме се износи оштра осуда друштвених мана са циљем да се извргну руглу и подсмеху назива се _____.</p>																
31.	<p>Напиши врсту риме остварене у наредној строфи песме Стевана Раичковића:</p> <p>„На висоравни, где је сјало од сунца све ко огледало, чини се сад да неће стати киша и сунце опет сјати.”</p> <p>Ова врста риме назива се _____</p>																
32.	<p>Заокружи слово испред тврдње о одлици научног стила:</p> <p>а) пренесена значења речи</p> <p>б) употреба стручних израза (термина)</p> <p>в) сконцентрисаност на актуелна дешавања и писање вести, извештаја, интервјуа</p> <p>г) то је тзв. „хладни стил” пун фраза типа: „у складу са горњим насловом”, „поштовани корисниче, обавештавамо вас да...” и сл.</p>																
33.	<p>Поред наведеног лика напиши наслов дела у коме се појављује, као и име и презиме аутора:</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="text-align: center;"><u>Лик</u></td> <td style="text-align: center;"><u>Дело</u></td> <td style="text-align: center;"><u>Аутор</u></td> </tr> <tr> <td>а) Вук Исакович</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>б) Благоје казанција</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>в) Фема</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>г) Пилип Бакљина</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	<u>Лик</u>	<u>Дело</u>	<u>Аутор</u>	а) Вук Исакович			б) Благоје казанција			в) Фема			г) Пилип Бакљина			
<u>Лик</u>	<u>Дело</u>	<u>Аутор</u>															
а) Вук Исакович																	
б) Благоје казанција																	
в) Фема																	
г) Пилип Бакљина																	
34.	<p>Прочитај наведени одломак и одговори на постављена питања.</p> <p>„Опет сам поранио да дочекам излазак сунца. Нигда, чини ми се, Неапољ није лепши него кад се сунце рађа. Што чини ову лепоту није ниједан путник описао, није ниједан сликар насликао, није ниједан поета опевао. (...) Колико је леп Неапољ и у зору и после зоре, ја бих га ипак давно оставио; отишао бих - да у њему није Владика.”</p> <p>а) Наслов дела је _____</p> <p>б) Аутор дела је _____</p> <p>в) Књижевно-документарна врста којој припада ово дело је _____</p>																
35.	<p>Напиши имена јунака народне епске поезије којима одговарају следећи подаци:</p> <p>а) Велики хајдук кога у заробљеништву муче паљењем ватре на грудима, стављањем змије да гамиже по телу, ударањем клинова под нокте. Све те луке је издржао не померајући се и правећи се да је мртав, али када је пред БИМ заиграла прелепа Хајкуна, није могао одолети да јој се не осмехне.</p>																

	<p>Он се зове _____</p> <p>б) Веома млад јунак који нема ни пуних шеснаест година, а одлучио је да свога оца замени у мегдану са силним агом од Рибника. Умало да га на крају убије рођени отац јер је заборавио да пресвуче турско одело.</p> <p>Он се зове _____</p> <p>в) Једини наш епски јунак о коме је спевано толико песама да се читав један тематски круг песама назива по њему. Посестрима му је вила, пркоси и свети се Турцима поставши заштитник раје, а један од највећих показатеља његове јуначке величине је што уме да призна да постоји и бољи јунак од њега, те кали што га је на мегдану убио.</p> <p>Он се зове _____</p> <p>г) Он није желео да свој родни Сталаћ, али ни сабљу, коња и љубу преда турском цару и то упркос свим претњама и надмоћи противничке војске. Када је било јасно да Турци улазе у Сталаћ, овај јунак заједно са својом верном супругом Јелицом потражио је смрт у хладној Морави.</p> <p>Он се зове _____</p>											
36.	<p>У кућицу испред наслова напиши одговарајући број којој књижевној врсти припада дато дело:</p> <table border="0"> <tr> <td>[__] <i>Том Сојер</i></td> <td>1) рефлексивна песма</td> </tr> <tr> <td>[__] <i>Светли гробови</i></td> <td>2) аутобиографија</td> </tr> <tr> <td>[__] <i>Живот и прикљученија</i></td> <td>3) приповетка</td> </tr> <tr> <td>[__] <i>Кањош Мацедоновић</i></td> <td>4) роман</td> </tr> </table>	[__] <i>Том Сојер</i>	1) рефлексивна песма	[__] <i>Светли гробови</i>	2) аутобиографија	[__] <i>Живот и прикљученија</i>	3) приповетка	[__] <i>Кањош Мацедоновић</i>	4) роман			
[__] <i>Том Сојер</i>	1) рефлексивна песма											
[__] <i>Светли гробови</i>	2) аутобиографија											
[__] <i>Живот и прикљученија</i>	3) приповетка											
[__] <i>Кањош Мацедоновић</i>	4) роман											
37.	<p>Међу наведеним делима подвучи наслов народне бајке:</p> <p style="text-align: center;"><i>Плави чуперак, Међу својима, Златна јабука и девет пауница, Женидба Милића барјактара, Горски вијенац, Еро с онога свијета</i></p>											
38.	<p>Поред наведеног књижевнотеоријског појма напиши ком књижевном роду (лирика, епика или драма) припада:</p> <table border="0"> <tr> <td>Књижевнотеоријски појам</td> <td>Књижевни род</td> </tr> <tr> <td>а) дидакалија</td> <td>_____</td> </tr> <tr> <td>б) приповедач</td> <td>_____</td> </tr> <tr> <td>в) ретроспекција</td> <td>_____</td> </tr> <tr> <td>г) згуснут језички израз</td> <td>_____</td> </tr> </table>	Књижевнотеоријски појам	Књижевни род	а) дидакалија	_____	б) приповедач	_____	в) ретроспекција	_____	г) згуснут језички израз	_____	
Књижевнотеоријски појам	Књижевни род											
а) дидакалија	_____											
б) приповедач	_____											
в) ретроспекција	_____											
г) згуснут језички израз	_____											
39.	<p>Пажљиво прочитај наредни одломак песме <i>Почетак буне против дахија</i> и одговори на питања:</p> <p>а) Допуни реч која недостаје у наредним стиховима:</p> <p>„Боже мили, чуда великога! Кад се ћаше по земљи Србији, по Србији земљи да преврне и да друга постане судија, ту кметови нису ради кавзи,</p>											

	<p>нит' су ради Турци изјелице, ал' је рада сиротиња _____ која глоба давати не може"</p> <p>б) Напиши име и презиме народног певача од кога је Вук Караџић забележио ову песму: Народни певач је _____</p> <p>в) У песми се наводе збивања која претходе једном важном историјском догађају у нашој историји. О ком значајном историјском догађају је реч? Историјски догађај је _____</p>	
40.	<p>Доврши реченицу: Драмска врста у којој главни јунак својим поступцима у тренуцима слабости, колебања, узбуђења или недоследности нехотице изазива несрећу и страда назива се _____</p>	
41.	<p>Заокружи слово испред тврдње која је у потпуности тачна:</p> <p>а) Владика Данило је главни јунак романа <i>Деобе Добрице Ћосића</i>. б) Словенска антитеза је стилска фигура која се користи најчешће у комедијама в) <i>Плава гробница</i> је позната народна бајка. г) Пословице, питалице и загонетке припадају кратким фолклорним формама.</p>	
42.	<p>Заокружи тачан одговор на питање - шта је тема новеле Антона Павловича Чехова <i>Чиновникова смрт</i>:</p> <p>а) Страх нижег чиновника царске Русије који је погрешно протумачио да се а позоришној представи замерио генералу и због тога умро. б) Свакодневни живот неспутаног човека који викендом одлази на позоришне представе да би се релаксирао од напорних радних дана. в) Љубав чиновника према родној Русији и његова пријава да учествује у ослободилачким ратовима. г) Слобода и храброст нижег чиновника да каже ономе који је од њега виши о чину оно што је исправно.</p>	
43.	<p>Подвуци појам који не припада низу: нарација, дијалог, градација, дескрипција</p>	
44.	<p>Подвуци наслове две народне епске песме у којима се јавља мотив гаранова као птица које доносе вести о страдању: <i>Марко Краљевић укида свадбарину, Смрт мајке Југовића, Отаџбина, Стари Вујадин, Бој на Мишару, Међу својима</i></p>	
45.	<p>Доврши реченице у датом одломку: Епско лирске-песме које опевају догађај са много осећања Вук је називао <i>пјесме на међи</i>.</p>	

	У њима се и наратија смењује са дијалогом, а постоји и драмски тон. Врсте народних епско-лирских песама су романса и _____, а ауторска књижевност познаје још једну врсту која се назива _____	
--	--	--